

C198 – LEE28

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

24 mei 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN
PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de vernieuwing van de gecoro's

1

Waarnemend voorzitter: de heer Karlos Callens

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de vernieuwing van de gecoro's

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag gaat over de vernieuwing van de gecoro's, de gemeentelijke commissies voor Ruimtelijke Ordening die bij decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, en gewijzigd bij decreet van 21 november 2003, zijn geregeld. De gemeenteraad benoemt de leden van de gecoro. In paragraaf 4 van artikel 9 wordt bepaald dat de leden van de gecoro benoemd worden voor 6 jaar. Hun benoeming is hernieuwbaar. Na de installatie van een nieuwe gemeenteraad wordt overgegaan tot de benoeming van een nieuwe commissie. De nieuwe commissie treedt eerst aan nadat de bestendige deputatie de benoeming van de leden ervan heeft goedgekeurd. De oude commissie blijft zolang aan.

In januari 2007 werd in het overgrote deel van de Vlaamse gemeenten een nieuwe gemeenteraad geïnstalleerd. Nergens werd bepaald binnen welke termijn de nieuwe gecoro's moeten worden benoemd zodat vandaag in een aantal gemeenten de gecoro's nog steeds vergaderen in hun oude samenstelling. Ik heb weet van een aantal gemeenten. In één gemeente is het omdat het uittrekkende gemeentebestuur ook het nieuwe gemeentebestuur is. Daar verwijst men, in stilte uiteraard, naar de gewijzigde maatschappelijke geledingen en men wil met de oude gecoro nog een aantal dossiers in orde krijgen voor men overgaat tot de nieuwe gecoro. De heer Bex vertelde me daarnet dat in Herent de nieuwe gecoro weliswaar is verkozen maar nog niet is geïnstalleerd omdat de oude gecoro ook nog een aantal dossiers wil afwerken. Er zijn blijkbaar wel wat problemen bij de aanstelling van de nieuwe gecoro's.

– *De heer Patrick Lachaert treedt als voorzitter op.*

In het besluit van de Vlaamse Regering van 19 mei 2000 tot vaststelling van nadere regels voor de samenstelling, de organisatie en de werkwijze van de provinciale en gemeentelijke commissies voor Ruimtelijke Ordening, werd evenmin bepaald binnen welke termijn na de installatie van de nieuwe gemeenteraad de nieuwe samenstelling van de gecoro moet gebeuren. In de memoerie van toelichting bij het decreet werd enkel gesteld dat de mandaten van de leden 6 jaar duren en gelijklopen

met de legislatuur van de gemeenteraad. Dit zou een antwoord kunnen zijn, alleen blijkt dat er wel wat problemen zijn.

Mijnheer de minister, erkent u het probleem dat er geen nadere bepalingen zijn over de datum waarop de gecoro in haar nieuwe samenstelling moet geïnstalleerd zijn? Tot wanneer kan de gecoro in haar oude samenstelling rechtsgeldige adviezen geven? In hoeveel gemeenten vergadert de gecoro nog in haar oude samenstelling, voor zover u dat hebt kunnen nagaan? Welke maatregelen plant u om deze lacune op te lossen?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de voorzitter, vooral in de lokale pers merken we dat er in heel wat lokale besturen onduidelijkheid en onzekerheid troef is wat betreft de samenstelling van de nieuwe gecoro's. Dat heeft alles te maken met de man-vrouwverhouding. Mijnheer de minister, op 1 maart 2007 heb ik aan u de vraag gesteld of de man-vrouwverhouding met de tweederde-eenderderegule van toepassing is op de gecoro's die opnieuw moeten worden samengesteld (*Hand. VI. Parl. 2006-07, nr. C114*). U hebt toen correct verwezen naar minister Keulen om zijn standpunt en dat van zijn administratie omtrent artikel 200 van het nieuwe Gemeentedecreet te kennen. Dat heeft wat op zich laten wachten. Ik heb dan ook op 17 april 2007 een vraag gesteld aan minister Keulen (*Hand. VI. Parl. 2006-07, nr. C159*). Die heeft toen duidelijk gesteld dat de tweederde-eenderderegule effectief van toepassing is.

In de rondzendbrief BB 2007/03 van minister Keulen van 4 mei 2007 betreffende artikel 200 van het Gemeentedecreet en artikel 193 van het Provinciedecreet over de man-vrouwverhouding in adviesorganen en overlegstructuren, stelt hij duidelijk dat de nieuwe gecoro effectief moet worden samengesteld overeenkomstig artikel 200 van het Gemeentedecreet en dat moet voldaan zijn aan de tweederde-eenderderegule. In tal van gemeenten is al een nieuwe gecoro geïnstalleerd en die is soms al goedgekeurd door de bestendige deputatie, maar de gemeenten worden nu geconfronteerd met die rondzendbrief. Andere gemeente hebben hun oproeping al gedaan, hebben er geen rekening mee kunnen houden en hebben weinig of geen vrouwelijke kandidaten. Ze zitten met de handen in het haar: hoe kunnen ze nu rechtsgeldig de nieuwe gecoro samenstellen? Er zijn dus heel wat redenen waarom de datum van 31 mei niet kan worden gehaald. Ik vraag me af wat er ondertussen gebeurt. Een gecoro die niet is samengesteld volgens de tweederde-eenderderegule kan in

se geen geldige adviezen geven. Ik vraag me af wat er zal gebeuren als iemand een procedure aanspant tegen een of ander uitvoeringsplan of vergunning en het blijkt dat de gecoro niet rechtsgeldig was samengesteld.

Mijnheer de minister, tast deze toestand de wettigheid van de adviezen van de gecoro aan? Wat gebeurt er met de gecoro's die blijven doorwerken en nog adviezen zullen verlenen en bezwaarschriften zullen verwerken? Hoe kunnen we uit de impasse geraken? Hoe kunnen we tegemoet komen aan de rondzendbrief van minister Keulen, goed wetende dat heel wat maatschappelijke geledingen niet kunnen worden verplicht een man of een vrouw af te vaardigen en dat de gemeenten er niet veel aan hebben te zeggen dat de maatschappelijke geledingen de autonomie hebben over wie ze afvaardigen. Graag had ik uw visie daarover gehoord.

De heer Patrick Lachaert: Mevrouw Schauvliege, ik neem aan dat u het hebt over uw gemeente, niet over alle gemeenten.

Mevrouw Joke Schauvliege: Neen, ik heb het niet over mijn gemeente. Ik heb een lijst gemaakt van de gemeenten die de laatste maand in de lokale pers werden genoemd omdat ze problemen hebben met de samenstelling van de gecoro's. Het waren er 35. Ik spreek zeker niet voor mijn gemeente, want daar werd de gecoro opnieuw samengesteld en is alles in orde.

De heer Patrick Lachaert: In mijn gemeenten zijn twee dames lid van de gecoro. Natuurlijk is overmacht ook een rechtsprincipe.

De voorzitter: Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik wou starten met een citaat uit artikel 9, paragraaf 4, maar dat heeft de heer Roegiers al in mijn plaats gedaan – waarvoor dank.

Ik wil daaraan toevoegen dat mijn administratie de klassieke reflex heeft om bij dit soort van vragen over de impact van decretale bepalingen ook eens te kijken naar de context, de bedoeling en vooral naar de draagwijdte van een decreetstekst, conform wat we daarover in de parlementaire stukken kunnen terugvinden. We kwamen echter van een kale reis terug, want in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet staat niet veel meer dan dat de mandaten van de leden 6 jaar duren en gelijklopen met de legislatuur van de gemeenteraad (*Parl. St. VI. Parl. 1998-99, nr. 1332/1, p.15*). Daar konden we onze wijsheid dus niet uit putten.

De door u geciteerde bepaling moet dus zo gelezen worden dat de gemeentebesturen na de installatie van de nieuwe gemeenteraad – en voor deze legislatuur gebeurde dat inderdaad op 2 januari jongstleden – zo snel mo-

gelijk werk moeten maken van de hersamenstelling en dat die hersamenstelling binnen een redelijke termijn rond moet zijn.

Men moet zich er om te beginnen van bewust zijn dat de samenstelling of hersamenstelling van een dergelijke adviescommissie in meerdere stappen verloopt, wat wel tijd vergt en problemen oplevert. Ik probeer u objectief een aantal stappen weer te geven.

In de eerste plaats moet de gemeenteraad conform artikel 9, paragraaf 3, vierde lid, beslissen welke maatschappelijke geledingen opgeroepen worden om één of meer personen naar de gecoro af te vaardigen. De gemeenteraad kan hierover een nieuwe beslissing nemen, maar kan ook terugvallen op wat daarover werd beslist bij de eerste samenstelling. Als men dus vindt dat destijds een goede dwarsdoorsnede van de gemeente werd gemaakt, waarbij alle voor de gemeente belangrijke geledingen vertegenwoordigd zijn, hoeft men de beslissing in principe niet over te doen. In de praktijk – gelukkig maar – wordt het punt hoe dan ook best geagendeerd op een van de eerste gemeenteraden, zodat het college een behoorlijk mandaat bezit om de oproep voor kandidaturen te doen. De gemeenteraad heeft dan inderdaad de keuze om al dan niet wijzigingen aan te brengen aan de beslissing welke geledingen vertegenwoordigd moeten zijn, en met welk gewicht. Het is nuttig dat de gemeenteraad op hetzelfde moment beoordeelt welke organisaties en verenigingen beschouwd worden als representatief voor een bepaalde maatschappelijke geleding. Dat vermijdt discussie op het moment dat het college de gemeenteraadsbeslissing verder uitvoert en organisaties of verenigingen aanschrijft voor kandidaturen.

Als tweede stap richt het college in uitvoering van de gemeenteraadsbeslissing een oproep tot de diverse organisaties en verenigingen om leden voor te dragen. Parallel daarmee roept het college ook deskundigen op om zich kandidaat te stellen. U weet dat dit het best gebeurt via kanalen zoals de pers, het gemeentelijke informatieblad of de website. Het is in ieder geval niet wenselijk om het enkel in een besloten circuit te doen. Iedereen die meent deskundig te zijn en in aanmerking wil komen, moet zich kandidaat kunnen stellen. Het is nadien aan het college en de gemeenteraad om de uiteindelijke keuze te maken op basis van de voorliggende cv's en vooral van de motivatie van de kandidaten.

Nadat alle voordrachten en kandidaturen binnen zijn, neemt de gemeenteraad een beslissing over de samenstelling. Die beslissing wordt, zoals andere gemeenteraadsbeslissingen, voorbereid door het college. Het is hierbij heel belangrijk dat de samenstellingsbeslissing uitdrukkelijk gemotiveerd wordt. Als er meerdere kandidaten zijn voor één zitje, dan moet wel degelijk uit het dossier blijken waarom de ene kandidaat boven de andere wordt verkozen.

Tot slot wordt de samenstellingsbeslissing onderworpen aan het goedkeuringstoezicht van de bestendige deputatie. Het door de heer Roegiers geciteerde decreetsartikel stelt duidelijk: “De nieuwe commissie treedt eerst aan nadat de bestendige deputatie de benoeming van de leden ervan heeft goedgekeurd. De oude commissie blijft zolang aan.” Vanaf het moment dat de deputatie een beslissing genomen heeft, treedt de nieuwe commissie dus aan en wordt de oude commissie de facto vervangen door de nieuwe.

Mijnheer Roegiers, uit de opsomming van stappen blijkt inderdaad dat er wel wat tijd voorbij kan gaan eer men klaar is. Het gemeentebestuur is bijvoorbeeld afhankelijk van voordrachten van verenigingen en organisaties. Men wordt dus geconfronteerd met die voordrachten en moet dan proberen om de invuloefening tot een goed einde te brengen. Het zou kunnen dat men, wanneer er te weinig kandidaten zijn of wanneer men onvoldoende kandidaten heeft van een bepaald geslacht, een extra oproep moet doen of actief op zoek moet gaan naar kandidaten.

Vanzelfsprekend zijn er ook andere zaken die de duur van de hersamenstelling beïnvloeden. Recent hebben we de discussie gevoerd over de verplichting om tot een evenredige man-vrouwvertegenwoordiging te komen in de gecoro's. U weet dat ik in de commissie heb geantwoord dat dat het uitgangspunt zou moeten zijn. Minister Keulen heeft in zijn antwoord op de parlementaire vraag hierover en ook bij rondzendbrief van 4 mei 2007 heel nadrukkelijk gesteld dat de regel dat maximum twee derde van de leden van een adviescommissie van hetzelfde geslacht mag zijn, ook van toepassing is op de gecoro's. Dit heeft in sommige gevallen tot gevolg dat een aantal gemeenten nu nieuwe voordrachten moeten vragen omdat ze op basis van de eerder binnengekregen voordrachten onmogelijk tot een correct samengestelde commissie konden komen.

Kortom, afhankelijk van de omstandigheden kan het de ene keer sneller gaan, de andere keer wat moeizamer. Op grond van de beginselen van behoorlijk bestuur mag men wel verwachten dat het gemeentebestuur de zaken niet op hun beloop laat en wel degelijk de nodige stappen onderneemt, ook al kunnen er natuurlijk objectieve redenen zijn waarom men vertraging oploopt.

Bij gebrek aan een strikte decretale deadline geldt als principe dat de gecoro's binnen een redelijke termijn samengesteld moeten worden. Het is ondertussen duidelijk dat de invulling van die redelijke termijn afhankelijk is van de concrete omstandigheden. Of de redelijke termijn gerespecteerd is, kan het voorwerp uitmaken van een rechterlijke beoordeling. Is de redelijke termijn duidelijk overschreden, dan kan de geldigheid van de adviezen, en dus ook van de beslissingen die steunen op het advies, wel degelijk in het gedrang komen. Een gemeente die bijvoorbeeld anderhalf jaar lang niets onder-

neemt of blijft doorwerken met de oude gecoro, neemt duidelijke risico's als ze beslissingen neemt die nog geadviseerd worden door de commissie in haar oude samenstelling. Tegelijk zal men van een gemeente die door aantoonbare omstandigheden pas bijvoorbeeld in het najaar van 2007 tot een geldig samengestelde commissie komt, niet kunnen zeggen dat zij ongeldige beslissingen neemt wanneer ze ondertussen nog advies vraagt aan de commissie in haar oude samenstelling.

Samengevat: ten eerste is de keuze van de decreetgever om geen datum in te schrijven tegen wanneer de commissie vernieuwd moet zijn, niet problematisch, maar getuigt ze eerder van pragmatisme. Ik heb daarnet aan de hand van een aantal concrete voorbeelden – en we kunnen het lijstje allemaal verder aanvullen – aange-toond dat het een verdedigbare keuze is. Ten tweede kan de gecoro in haar oude samenstelling gedurende een redelijke termijn zonder enig probleem rechtsgeldige adviezen leveren. Het functioneren komt met andere woorden niet in het gedrang. Met betrekking tot de redelijke termijn moet rekening gehouden worden met de klassieke beginselen van behoorlijk bestuur en met de concrete omstandigheden.

Het is onzes inziens niet gewenst om in het decreet een concrete datum in te schrijven. De vernieuwde samenstelling van de gecoro's en vooral de kwaliteit van de werking van die commissies, die tenslotte gemeentelijke adviescommissies zijn, is immers in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de gemeenten zelf. We hebben in het regeerakkoord nadrukkelijk geschreven dat we de lokale besturen erkennen als volwaardige partners in goed bestuur, en dat we hen eerder willen steunen dan betuttelen. Als we nog een stap verder zouden gaan en een deadline inschrijven in het decreet, zouden we ook moeten kijken welke sanctie we stellen op een overschrijding van die vaste termijn. Ik pleit er dan ook voor om er uitdrukkelijk op toe te zien dat de samenstelling van de gecoro's binnen een redelijke termijn gebeurt en dat dat behoorlijk, kwalitatief en gemotiveerd gebeurt. Ik overweeg op dit ogenblik niet om een deadline in te schrijven.

Het verleden heeft aangetoond dat de gemeenten hun verantwoordelijkheid dienaangaande wel degelijk nemen. In de vorige legislatuur hadden ongeveer 290 van de 308 Vlaamse gemeenten een gecoro, en een vijftiental kleine gemeenten kreeg conform artikel 9, paragraaf 9, een vrijstelling van de verplichting om een gecoro op te richten en was op die manier ook in orde met de wetgeving. Ik zie geen reden waarom we in de nieuwe legislatuur voor de lokale besturen op dit vlak ook geen goede resultaten zouden boeken.

Ik verwijs naar het antwoord dat ik op 17 november 2004 in deze commissie gaf op een vraag om uitleg van mevrouw Schauvliege over de werking van de

gecoro's. Ik heb toen duidelijk gesteld dat sensibilisering en informatieverspreiding over en in functie van de werking van de gecoro's erg belangrijk blijven. Het moet een win-winsituatie zijn. Iedereen moet er zich van bewust zijn dat de gecoro's een heel belangrijke maatschappelijke adviesrol kunnen vervullen in de werking rond ruimtelijke ordening.

Van op het Vlaamse niveau werken we daaraan mee door bijvoorbeeld specifieke vragen van besturen en gecoro-leden te beantwoorden. We hebben ook een performante website, www.ruimtelijkeordering.be. We verspreiden brochures met de wetgeving en reglementering. We doen vanuit het departement alleszins onze job.

Zoals ik in 2004 al zei, is er mijns inziens een belangrijke taak weggelegd voor de VVSG. Ik kan alleen maar vaststellen dat de VVSG, zeker het voorbije jaar, die rol heel nadrukkelijk opgenomen heeft. Samen met de VVRP – de Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning – heeft de VVSG in 2006 een algemene vormingsronde voor gecoro-leden opgezet, met informatiesessies in elke provincie. Dezelfde twee partners lanceerden vorig jaar ook de website www.gecoro-forum.be, waarop heel wat nuttige informatie te vinden is en waar heel actief informatie uitgewisseld wordt.

Op de vraag hoeveel gecoro's nog in de oude samenstelling vergaderen, moet ik het antwoord schuldig blijven. Op 1 mei 2004 heb ik immers andermaal een van mijn belangrijke bevoegdheden overgedragen aan de bestendige deputaties van dit land. Het goedkeuringstoezicht op de samenstelling van de gecoro's berust nu bij de bestendig afgevaardigden van Ruimtelijke Ordening. Ikzelf houd nog toezicht op de gecoro's.

Ik kan geen exacte cijfers geven, maar het is geen drama dat de nieuwe gecoro's vandaag misschien nog in de minderheid zijn, zeker gelet op de discussie rond het aantal mannen en vrouwen, waar nog enige onduidelijkheid over was. Ik maak me sterk dat de meeste gemeenten vóór het zomerreces hun huiswerk zullen gemaakt hebben. De gemeenten die dralen, kan ik alleen maar aanbevelen onmiddellijk de nodige stappen te zetten, zonder overhaasting. Ik pleit voor een evenwichtige samenstelling met kwalitatieve mensen en een gemotiveerde beslissing.

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Dank u, mijnheer de minister, voor uw uitgebreide en correcte antwoord. Ik sluit mij graag aan bij uw belangrijkste bezorgdheid: de kwaliteit en de werking van de gecoro's moeten vooropstaan. Maar ik noteer ook dat u hebt gesproken over een redelijke termijn, en dat daarop geen periode of datum kan worden gekleefd. Ik kan daar begrip voor opbrengen, maar ik onthoud toch vooral wat u helemaal op het laatste hebt gezegd: vóór het zomerreces zou een redelijke termijn zijn. Daarin kan ik mij vinden.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mevrouw Joke Schauvliege: Mijnheer de minister, ik kan alleen maar vaststellen dat de goede leerlingen van de klas, die heel correct en heel snel werk hebben gemaakt van de nieuwe samenstelling van de gecoro's, nu voor een voldongen feit staan doordat die rondzendbrief van 4 mei 2007 zo laat was. Zij moeten nu opnieuw uitzoeken hoe zij dat probleem moeten oplossen.

Ik wil nog één vraag ter verduidelijking stellen. Als de bestendige deputatie de beslissing tot samenstelling van de gecoro goedkeurt, zijn zij dan ingedekt, ook als die tweederde-eenderderegeling niet wordt nageleefd?

Minister Van Mechelen: Ik wil daarover niet improviseren, misschien kan of durft de heer Vandevyvere, medewerker van de afdeling Ruimtelijke Planning, een standpunt innemen?

De voorzitter: De heer Vandevyvere heeft het woord.

De heer Wolfgang Vandevyvere, namens minister Van Mechelen: Het Gemeentedecreet is van toepassing. De goedkeuringsbeslissing van de bestendige deputatie verandert daar niets aan. De gemeente die niet conform het Gemeentedecreet haar commissies zou samenstellen, is niet gedekt door de goedkeuringsbeslissing van de bestendige deputatie.

Minister Van Mechelen: Dat is een beetje het probleem. Ik ben ondertussen ook ervaringsdeskundige: wij hebben deze week de beslissing in de gemeenteraad van Kapellen moeten afvoeren omdat een mevrouw zich terugtrok, waardoor het evenwicht niet meer gegarandeerd was en waardoor we ofwel de maatschappelijke geledingen moeten aanpassen – met andere woorden de gemeenteraadsbeslissing aanpassen om het toch te laten kloppen – ofwel een nieuwe kandidatenoproep moeten doen.

Dat is, mijnheer Roegiers, wat ik bedoel met de objectieve omstandigheden waardoor je er soms niet in slaagt om rechtsgeldig de gecoro op te richten. Dan denk ik: als dat gebeurt in september, geen man overboord. Een gemeentebestuur dat de club tof vindt en er alleen daarom nog een tijdje mee doorgaat: dat gaat niet door.

De heer Lachaert: U weet ook dat de gecoro verplichte adviezen heeft conform het decreet ruimtelijke ordening, maar dat de overmacht volgens de rechtspraak van de Raad van State een en ander mogelijk maakt. Ik kan u dit vanuit een andere ervaring meedelen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.